

Obsah

Úvod	9
1. Postavení a struktura územní samosprávy v rámci veřejné správy	11
1.1 Územní aspekty veřejného sektoru, veřejné správy a jejich rozpočtů	11
1.1.1 Obecná charakteristika a členění veřejné správy	11
1.1.2 Definice struktur vládních úrovní a jejich rozpočtů	13
1.2 Postavení územní samosprávy	14
1.2.1 Vznik a vývoj územní samosprávy	14
1.2.2 Předpoklady fungování územní samosprávy	16
1.2.3 Zabezpečování veřejných a smíšených statků	17
1.3 Struktura územní veřejné správy v Evropské unii	19
1.3.1 Regionální úroveň územní samosprávy v EU	20
1.3.2 Municipální úroveň územní samosprávy v EU	22
1.4 Struktura veřejné správy v České republice	24
1.4.1 Územní státní správa	24
1.4.2 Územní samospráva	27
1.4.3 Reforma územní veřejné správy a její dokončení	35
Shrnutí	37
2. Teorie fiskálního federalismu	39
2.1 Podstata fiskálního federalismu	39
2.1.1 Modely fiskálního federalismu	40
2.1.2 Model fiskálního federalismu v ČR	43
2.2 Fiskální decentralizace	44
2.2.1 Fiskální decentralizace založena na Tieboutově modelu místních financí	47
2.2.2 Fiskální decentralizace založena na Buchananově teorii klubů	48
2.2.3 Omezení fiskální decentralizace	48
2.3 Decentralizace fiskálních funkcí na nižší vládní úrovni	51
2.4 Zásady fiskálního federalismu	52
Shrnutí	54
3. Rozpočet a rozpočtový proces	57
3.1 Rozpočet územních samosprávných celků a jeho úloha v soustavě rozpočtů	57
3.2 Využití různých metod sestavování územních rozpočtů	59
3.2.1 Přírůstkový způsob	59
3.2.2 Fixně limitovaný rozpočet	60
3.2.3 Přístup nulové základny	61
3.2.4 Performance budgeting	61
3.2.5 Metoda programového rozpočtování	62
3.2.6 Komunitní či genderové rozpočtování	65
3.3 Struktura územního rozpočtu	67
3.4 Specifika územních rozpočtů v České republice	69
3.4.1 Rozpočtový proces	70
3.4.2 Rozpočtový výhled	73

3.4.3	Mimorozpočtové fondy	75
	Shrnutí	76
4.	Příjmy územních rozpočtů	79
4.1	Daňové příjmy	79
4.1.1	Formy daňového určení	80
4.1.2	Majetkové daně	84
4.1.3	Principy a zásady zdaňování na úrovni územních rozpočtů	88
4.2	Podstata peněžních transferů a dotací	89
4.2.1	Typologie dotací	91
4.3	Nedaňové příjmy	94
4.3.1	Příjmy z vlastního podnikání	95
4.3.2	Uživatelské poplatky	96
4.3.3	Příjmy z vlastní správní činnosti	98
4.3.4	Ostatní příjmy	98
4.4	Návratné zdroje – úvěry a půjčky	101
4.4.1	Regulace zadluženosti územních samospráv	103
	Shrnutí	106
5.	Rozpočtová skladba	109
5.1	Rozpočtová skladba – třídění příjmů a výdajů veřejných rozpočtů	109
5.1.1	Druhy třídění rozpočtové skladby	111
5.1.2	Druhové třídění	113
	Shrnutí	120
6.	Daňové příjmy obcí a krajů v České republice	121
6.1	Daňové příjmy obcí	121
6.1.1	Vývoj daňových příjmů v letech 1993–1995	122
6.1.2	Vývoj daňových příjmů v letech 1996–2000	127
6.1.3	Vývoj daňových příjmů od roku 2001 po současnost	130
6.1.4	Dopady nového rozpočtového určení daní na příjmy obcí	133
6.2	Novely zákona o RUD	135
6.2.1	Novely zákona o RUD platné v období 2002–2007	135
6.2.2	Novela zákona o RUD platná od roku 2008 – daňové příjmy obcí	140
	Shrnutí	145
7.	Ostatní příjmy obcí a krajů v České republice	147
7.1	Dotace a transfery	147
7.1.1	Dotace obcím ze státního rozpočtu	150
7.1.2	Dotace krajům ze státního rozpočtu	156
7.1.3	Dotace Regionálním radám regionů soudržnosti	158
7.2	Finanční prostředky z fondů EU určené územní samosprávě	158
7.2.1	Programovací období 2007–2013	159
7.2.2	Programové dokumenty	161
7.2.3	Operační programy	163
7.2.4	Možnosti čerpání prostředků územní samosprávou	166
7.3	Nedaňové příjmy	182
7.4	Ostatní příjmy	182

7.4.1	Kapitálové příjmy	182
7.4.2	Příjmy ze sdružování prostředků	183
7.4.3	Dary a výnosy z veřejných sbírek	183
7.4.4	Návratné příjmy	185
	Shrnutí	189
8.	Zadluženost územních samospráv v ČR a její vývoj	191
8.1	Zadluženost obcí v ČR	191
8.1.1	Struktura dluhu obcí	193
8.1.2	Příčiny rostoucí zadluženosti	196
8.1.3	Zadluženost krajů	197
8.2	Regulace zadluženosti územních samosprávných celků	198
8.2.1	Monitoring dluhu obcí od roku 2008 – SIMU	201
8.2.2	Alternativní ukazatele zadluženosti	202
8.2.3	Možná preventivní opatření zadluženosti	203
	Shrnutí	207
9.	Výdaje rozpočtů územních samospráv	209
9.1	Členění výdajů	212
9.1.1	Ekonomické hledisko	212
9.1.2	Hledisko rozpočtové skladby	213
9.1.3	Podle charakteru infrastruktury	214
9.1.4	Podle funkcí veřejných financí	215
9.1.5	Hledisko rozpočtového plánování	216
9.2	Výdaje obcí v ČR	216
9.2.1	Výdajové trendy	218
9.3	Výdaje krajů v ČR	222
	Shrnutí	226
10.	Majetek územních samospráv a hospodaření s majetkem	228
10.1	Majetek obcí a krajů v ČR	230
10.1.1	Právní postavení územního samosprávného celku jako vlastníka a právní vztah obce (kraje) k majetku	231
10.1.2	Zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí	231
10.1.3	Zákon č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku ČR do majetku krajů	233
10.1.4	Hospodaření s majetkem územních samosprávných celků	234
	Shrnutí	238
11.	Organizace zabezpečování veřejných statků a služeb územní samosprávou	240
11.1	Organizační formy zajištění veřejných služeb	244
11.1.1	Komunální organizace	244
11.1.2	Obchodní společnosti	246
11.1.3	Neziskové organizace	247
11.1.4	Formy spolupráce mezi obcemi a krají.....	248
11.1.5	Partnerství veřejného a soukromého sektoru (Public-Private Partnership)	251

11.2	Typy právních vztahů mezi územními celky a organizacemi	254
11.2.1	Přímé zajišťování služeb	254
11.2.2	Smluvní vztahy	254
11.2.3	Poskytování služeb upravené pouze regulativní činností	256
11.3	Volba organizační formy	257
	Shrnutí	260
12.	Hodnocení efektivnosti a kvality poskytování služeb, kontrola hospodaření územních samospráv	261
12.1	Výstup, efektivnost, účinnost a hospodárnost	261
12.2	Metody a ukazatele měření úrovně služeb a jejich kvality	263
12.2.1	Kvalita místních a regionálních veřejných služeb	264
12.2.2	Ukazatele vhodné pro místní a regionální úroveň	267
12.3	Využití marketingu při činnosti územních samospráv	269
12.4	Uplatňování nových metod zvyšování kvality řízení v územní samosprávě	272
12.4.1	Benchmarking	272
12.4.2	Model EFQM a CAF	275
12.4.3	System řízení kvality dle metodiky ISO 9001, ISO 14001 a ISO 17799	277
12.4.4	Balance Scorecard (BSC)	277
12.4.5	Komunitní plánování, Místní Agenda 21, Projekt Zdravé město	279
12.5	Efektivnost hospodaření a veřejná kontrola	280
12.5.1	Konkurence	280
12.5.2	Zdokonalené rozpočtové hospodaření	281
12.5.3	Veřejná kontrola	282
	Shrnutí	287
	Seznam tabulek, obrázků a grafů	289
	Použitá literatura	292
	Rejstřík	299